

QUAN HỆ NGA - TRUNG QUỐC NHỮNG NĂM ĐẦU THẾ KỶ 21

Phan Anh Dũng

Viện Nghiên cứu Châu Âu

Bước vào thế kỷ 21, trật tự thế giới đang biến đổi nhanh chóng, từ hình thái đơn cực sau Chiến tranh Lạnh sang hình thái đa cực. Trong bối cảnh cuộc khủng hoảng tài chính tại Mỹ và các nước đồng minh Tây Âu vẫn chưa có lối thoát, thì nền kinh tế của các nước có thị trường mới nổi và các nước đang phát triển vẫn tăng trưởng mạnh, dẫn đến việc tái phân phối các lực lượng địa chính trị và sự hình thành của một trật tự thế giới mới.

Trên cục diện đó, mối quan hệ Nga – Trung Quốc trong những năm đầu thế kỷ 21 phát triển tương đối tốt đẹp, hai nước đã nâng mối tầm quan hệ thành đối tác, hợp tác chiến lược. Thương mại hai chiều giữa hai nước liên tục tăng cao. Quan hệ chính trị, ngoại giao, an ninh, quốc phòng từng bước được củng cố. Hai quốc gia thường có trung quan điểm trong các vấn đề quốc tế. Cả hai quốc gia đều là nòng cốt trong các tổ chức quốc tế mới nổi như G20, SCO, BRIC. Trong khi Mỹ và châu Âu đang lâm vào khủng hoảng tài chính nặng nề thì Nga và Trung Quốc vẫn tăng trưởng tương đối ổn định, và đang thảo luận để cùng nhau đưa ra một gói cứu trợ EU. Môi trường quốc tế hiện nay tạo điều kiện thuận lợi cho Nga và Trung Quốc tăng cường hợp tác chính trị, ngoại

giao nhằm cải thiện vị thế của mỗi nước cũng như phấn đấu cho một thế giới đa cực.

Hai quốc gia có các tiềm năng có thể bổ sung cho nhau, tạo cơ hội cho sự hợp tác. Nga là quốc gia rộng lớn, có nguồn tài nguyên thiên nhiên đa dạng và trữ lượng hàng đầu thế giới, trong khi đó Trung Quốc được mệnh danh là “công xưởng” của thế giới đang phát triển nhanh chóng và đã vươn lên vị trí thứ hai thế giới về quy mô nền kinh tế. Để tiếp tục tăng trưởng, Trung Quốc rất cần nguồn cung cấp nguyên, nhiên liệu từ bên ngoài, đặc biệt là từ Nga. Ngoài ra, Nga là quốc gia sở hữu công nghệ quốc phòng hiện đại, là quốc gia xuất khẩu vũ khí hàng đầu thế giới; Trung Quốc là quốc gia đang vươn lên mạnh mẽ, nhu cầu mua sắm vũ khí nhằm tăng cường sức mạnh quân sự tương xứng với sức mạnh kinh tế là rất lớn; Trung Quốc còn là bạn hàng truyền thống lâu đời của Nga.

Tuy nhiên, quan hệ hai nước vẫn còn có những dấu hỏi lớn cần giải đáp:

- Trong bối cảnh thế giới đang hình thành trật tự thế giới mới, chỗ đứng nào của Trung Quốc trong chiến lược ngoại giao Nga và vị trí của Nga trên bàn cờ ngoại giao

Trung Quốc? Lợi ích của mỗi quốc gia trong mỗi quan hệ song phương này?

- Trước việc Mỹ và NATO đang mở rộng về phía đông, NATO đang trở thành một tổ chức mang tính toàn cầu khi đang ngày càng can thiệp vào nhiều nơi trên thế giới không thuộc lãnh thổ các nước thành viên, liệu Nga và Trung Quốc có xây dựng một liên minh quân sự đối trọng với NATO?

- Cơ cấu xuất nhập khẩu gây bất lợi cho Nga và nước này đang quyết tâm thay đổi cơ cấu hàng hoá xuất khẩu, giảm cơ cấu nguyên liệu thô, nâng cao tỉ trọng hàng hoá thành phẩm và dịch vụ. Trong khi đó Trung Quốc chỉ quan tâm chủ yếu đến tài nguyên, nhiên liệu, gỗ của Nga.

- Trung Quốc đang ngày càng lấn sâu vào khu vực Trung Á, nơi Nga coi là khu vực lợi ích của mình.

- Vấn nạn di dân bất hợp pháp tại khu vực biên giới Nga-Trung, nơi mật độ dân số thấp, đã gây lo lắng cho các nhà lãnh đạo Nga.

- Trong các tổ chức quốc tế, Nga và Trung Quốc thường có quan điểm thống nhất về nhiều vấn đề, tuy nhiên hai bên vẫn có những bất đồng quan điểm khó tháo gỡ.

- Trong thời gian gần đây, xuất khẩu vũ khí từ Nga vào Trung Quốc giảm mạnh.

- Trung Quốc đang tăng cường sức mạnh quân sự một cách đáng lo ngại.

- Mỗi quan hệ Nga-Trung Quốc ảnh hưởng thế nào đến khu vực và thế giới?

I. Thuận lợi

1. Tiềm năng hợp tác thương mại, đảm bảo an ninh nguyên, nhiên liệu và lương thực

Hiện nay, cả Trung Quốc và Nga đều tập trung nỗ lực vào việc thực hiện chiến lược nhằm đưa quốc gia thành cường quốc phát triển vào giữa thế kỷ XXI, có khả năng ảnh hưởng lên tình hình quân sự-chính trị trên thế giới, đặc biệt là ở khu vực Châu Á - Thái Bình Dương. Do đó, cả hai nước đều quan tâm đến việc duy trì một tình hình ổn định quân sự và chính trị đủ dài hạn trong khu vực.

Tuy Trung Quốc đang thành công vang dội về kinh tế, kèm theo đó là những thành công trong việc nâng cao vai trò chính trị và quân sự của mình trên trường quốc tế, nhưng nước này cũng có nhiều điểm yếu, nhạy cảm. Theo đánh giá của các chuyên gia Nga: “Năng lượng và thực phẩm là hai yếu điểm của Trung Quốc. Trung Quốc hiện sản xuất hàng năm trên lãnh thổ của mình 185-200 triệu tấn dầu và phải nhập khẩu khoảng 170-180 triệu tấn. Ngoài ra, khối lượng nhập khẩu thực phẩm của Trung Quốc cực lớn, đứng hàng thứ tư thế giới, trên thực tế - tỉ lệ tăng trưởng nhập khẩu thực phẩm của đất nước này tăng lên hàng năm. Ví dụ, năm 2015, dự báo Trung Quốc sẽ mua của Mỹ khoảng 25 triệu tấn ngô/năm, hiện nay Trung

Quốc nhập khẩu 4-5 triệu tấn đậu nành và 5 năm nữa sẽ tăng lên 12-15 triệu tấn. Tổng cộng, Trung Quốc hiện nay nhập 20% hàng thực phẩm từ nước ngoài, năm 2015 con số này sẽ tăng lên 30%. Ngoài ra, Trung Quốc phụ thuộc vào nhập khẩu nguyên liệu - quặng sắt, kim loại màu, gỗ, phân bón v.v... Nếu nguồn cung cấp nguyên liệu, thực phẩm, năng lượng bị chặn hoặc mất ổn định, Trung Quốc sẽ rơi vào trạng thái bất ổn”¹.

Những yếu điểm đó có thể trầm trọng thêm bởi các tuyến giao thông với bên ngoài của Trung Quốc dễ bị tổn thương. Đa số các tuyến đường hàng hải quan trọng nối Trung Quốc với các nguồn cung năng lượng đều tương đối hẹp, như: tuyến đi ngang qua vùng biển của Đông Nam Á, tuyến vận chuyển dầu từ Trung Đông thông qua eo biển hẹp Moluccan, tuyến vận tải thực phẩm và quặng sắt thông qua các quần đảo Indonesia. Trong khi đó hải quân Mỹ và đồng minh của mình mạnh hơn hải quân Trung Quốc nhiều lần, có thể dễ dàng ngăn chặn những huyết mạch giao thông này. Chỉ duy nhất một nơi Mỹ chưa thể tạo ra một "khu vực bất ổn" bên cạnh Trung Quốc, và nơi mà Mỹ không thể kiểm soát dòng chảy hàng hoá, đó là nước Nga.

Nước Nga có lãnh thổ rộng lớn, có đường biên giới dài hơn 3.000km với Trung Quốc, có nguồn dự trữ hàng đầu thế giới về khí đốt và thứ hai về dầu mỏ. Ngoài ra, nước Nga còn có rất nhiều các mỏ quặng sắt, kim loại màu, đất hiếm, cho phép đáp ứng nhu cầu của đất nước và để xuất khẩu gần như tất cả các loại chất trong bảng tuần hoàn. Không những thế, trong những năm gần đây, nhờ có chính sách phát triển nông nghiệp tốt, Nga trở thành quốc gia xuất khẩu lương thực lớn trên thế giới. Khu vực viễn đông của Nga lại nằm ngay sát Trung Quốc, hầu hết các mỏ của Nga đều tập trung ở khu vực này, rất thuận lợi cho việc khai thác và vận chuyển. Trong hoàn cảnh đang cần nguồn vốn cho chiến lược phát triển, đổi mới nền kinh tế của mình, việc đáp ứng nhu cầu của Trung Quốc cũng chính là đáp ứng nhu cầu của Nga.

Nước Nga trong những năm gần đây trở thành nhà cung cấp nguyên, nhiên liệu quan trọng hàng đầu của Trung Quốc. Nga cung cấp cho Trung Quốc gỗ, kim loại, phân bón và đặc biệt là dầu-khí. Năm 2010, ESPO (hệ thống đường ống Đông-Thái Bình Dương) của Nga lần đầu tiên đã cung cấp cho Trung Quốc hơn 1 triệu tấn dầu. Theo kế hoạch, trong thập kỷ tới, ESPO sẽ cung cấp lên đến 15-20 triệu tấn một năm. Nếu tính tất cả tổng số dầu Nga cung cấp, trong đó có tính cả đường ống quá cảnh qua Kazakhstan, khả năng vào năm 2030, Trung Quốc sẽ nhận được 90 triệu tấn dầu và 11-12 triệu tấn sản

¹http://deita.ru/analytics/v-mire_02.03.2011_163559_ssha-natravjat-kitaj-na-rossiju.html?print

phẩm dầu mỗi năm từ Nga – tức là 50% mức nhập hiện nay của Trung Quốc (chủ yếu là từ vùng vịnh Ba Tư). Nếu điều này xảy ra, Trung Quốc sẽ có thể đa dạng hoá nhập khẩu năng lượng và quan trọng nhất, ít phụ thuộc vào nguồn cung cấp qua đường biển.

Ngoài việc coi Nga là nơi cung cấp nguồn nguyên, nhiên liệu an toàn, là thị trường dễ tính cho các loại hàng hóa giá rẻ của mình, Bắc Kinh còn coi Nga là một trong những nguồn dễ tiếp cận công nghệ quân sự tiên tiến nhất với chi phí tối thiểu, trong bối cảnh các nước phương Tây hạn chế bán hàng quân sự cho Trung Quốc.

2. Sự đồng thuận trong nhiều vấn đề quốc tế và các tổ chức quốc tế

Trong bối cảnh EU mở rộng sang phía đông, NATO chèn ép không gian hậu Xô viết của Nga, Nga đã thuyết phục Trung Quốc ký kết thoả thuận ghi nhớ về việc tăng cường hợp tác an ninh giữa SCO và Hiệp ước An ninh tập thể CSTO, tạo nên một liên minh hợp tác an ninh quân sự rộng lớn bao gồm hầu hết các nước SNG và Trung Quốc. Báo chí Nga còn gọi đây là một NATO Nga – Trung, một liên minh quân sự chính trị “sẽ vượt lên thách thức NATO không chỉ ở Trung Á mà trên toàn khu vực Á – Âu”.

Trong các tổ chức quốc tế mới nổi như G.20, BRIC, cả Nga và Trung Quốc đều đóng vai trò quan trọng, cùng đồng thuận trong hầu hết các vấn đề và giúp các nước có

nền kinh tế mới nổi có vị thế mạnh hơn trên trường quốc tế.

II. Trở ngại

Mặc dù hai nước có rất nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển mối quan hệ tương hỗ, cùng có lợi, nhưng giữa hai nước vẫn còn những trở ngại do lịch sử, ý chí chính trị, nhu cầu riêng của mỗi quốc gia và những tác động của bên ngoài. Sau đây là một số vấn đề nổi cộm, gây trở ngại cho quan hệ giữa hai nước:

1. Cơ cấu xuất nhập khẩu gây bất lợi cho Nga

Trong những năm đầu thế kỷ 21, cùng với sự phát triển về quan hệ chính trị ngoại giao, kim ngạch thương mại hai chiều giữa hai nước tăng nhanh chóng. Nếu năm 2001 mới đạt 10,67 tỉ USD thì năm 2010 kim ngạch thương mại song phương Nga-Trung đã đạt 59 tỉ USD và đặc biệt năm 2011, kim ngạch thương mại hai chiều giữa hai nước tăng 42,7% so với năm 2010 và đạt 79,25 tỉ USD². Được biết, các nhà hoạch định của Trung Quốc thiết lập mục tiêu tăng cường thương mại với Nga lên mức 100 tỉ USD vào năm 2015 và 200 tỉ USD vào năm 2020.

Tuy nhiên, cơ cấu xuất nhập khẩu vừa qua gây bất lợi cho Nga, hơn 70% giá trị hàng xuất khẩu của Nga vào Trung Quốc là nguyên, nhiên liệu. Ngày 11/10/2011, trước chuyến thăm và làm việc của Thủ tướng

² <http://expert.ru/2012/01/10/vvoz-i-vyivoz/>

Vladimir Putin hai ngày tại Trung Quốc, Phó Văn phòng chính phủ Ushakov đã nói: “Mục tiêu của chuyến thăm này không chỉ để gia tăng thương mại và hợp tác kinh tế, mà còn đa dạng hoá cấu trúc của mối quan hệ: Nga không hoàn toàn hài lòng với nó. Mối quan tâm của Nga hiện nay là khoảng 71,5% xuất khẩu từ Nga vào Trung Quốc là tài nguyên thiên nhiên. Vì vậy, một thoả thuận về cung cấp khí đốt dài hạn là không phù hợp, trong chuyến thăm này, thoả thuận này sẽ không được ký.”³

2. Vấn đề Trung Á

Khủng hoảng tài chính toàn cầu năm 2008 đã làm các cường quốc suy yếu, đặc biệt là Nga, khi khủng hoảng xảy ra Nga buộc phải thu hẹp quy mô của nhiều dự án ở khu vực Trung Á. Ngược lại, Trung Quốc, với hệ thống tài chính trụ vững trước khủng hoảng, đã đẩy nhanh các hoạt động kinh tế ở khu vực Trung Á, tiến hành chi mạnh tay các khoản tài trợ song phương.

Tại Trung Á, Trung Quốc tập trung vào ba lĩnh vực chính là hợp tác an ninh khu vực, nhằm ổn định nguồn cung cấp nguyên, nhiên liệu cho nền kinh tế trong nước, hợp tác phát triển cơ sở hạ tầng giao thông nối Trung Quốc với châu Âu và hợp tác phát triển kinh tế.

Sự bành trướng quá mức của Trung Quốc tại Trung Á, nơi Nga coi là khu vực lợi ích sống còn của mình đã làm Nga phật ý. Nga đang tránh một vụ va chạm với Trung Quốc tại Trung Á, vì dù sao Trung Quốc vẫn là đối tác quan trọng của Nga trong chiến lược ngoại giao. Năm 2011, cùng lúc nền kinh tế Nga đang có tín hiệu hồi phục, nước này đang có các động thái ngoại giao nhằm củng cố lại vị thế của mình tại Trung Á. Trong phiên họp hôm 18 tháng 10 tại St.Petersburg (Nga), hầu hết các vị đứng đầu chính phủ các nước thuộc Cộng đồng Các quốc gia Độc lập (SNG) (bao gồm Armenia, Azerbaijan, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Nga, Moldova, Tajikistan và Ukraine) đã ký kết thoả ước về một khu vực thương mại tự do. Chỉ có 3 nước vẫn chưa ký là Azerbaijan, Uzbekistan và Turkmenistan. Sự kiện này liên quan đến nhiệm vụ đầy tham vọng mà Thủ tướng V.Putin đã đặt ra cho bản thân ông trong bài viết trên báo Izvestia gần đây, đó là thành lập Liên minh Á – Âu.

3. Vấn đề không đồng thuận trong các mục tiêu tại SCO

Khi tham gia thành lập SCO, hai quốc gia đầu tàu này có mục đích khác nhau. Trung Quốc tham gia vào tổ chức này với mục tiêu hàng đầu là hợp tác kinh tế, tìm kiếm các đối tác nhằm bành trướng kinh tế vào khu vực. Trong khi đó, Nga lại quan tâm chủ yếu đến an ninh khu vực và tạo lập liên

³ <http://www.rg.ru/2011/10/11/putin.html>

minh quân sự cân bằng với NATO. Vì vậy, khi Trung Quốc đề xuất xây dựng các khu vực kinh tế tự do trong khuôn khổ Tổ chức Thương mại Thế giới, Nga và một số thành viên đã phản đối, chỉ có Kazaxstan và Curogukistan đã xây dựng khu kinh tế tự do với Trung Quốc từ thập kỷ 90 và Tatjikixtan xây dựng hai khu vào năm 2008 trên cơ sở hợp tác song phương⁴.

4. Vấn đề di dân tự do

Ngay từ những năm 80 của thế kỷ trước, hợp tác lao động được đánh giá là một phần quan trọng trong hợp tác kinh tế-thương mại song phương. Theo Bộ Thương mại Trung Quốc, tính đến cuối năm 2010, Trung Quốc đã gửi tổng cộng 363 nghìn lao động sang làm việc tại Nga, trong các ngành nghề khác nhau. Vào cuối năm 2010, tại Nga đang có khoảng 21 ngàn công nhân Trung Quốc, tập trung chủ yếu tại vùng Viễn Đông và Siberi trong các lĩnh vực xây dựng, lâm nghiệp, nông nghiệp và sản xuất hàng hoá⁵. Công nhân Trung Quốc có sức chịu đựng cao, đạo đức trong công việc và năng suất cao. Nhờ có họ, Nga đã giảm bớt sự thiếu hụt nhân lực trầm trọng tại vùng Viễn Đông và Siberi, nơi đóng vai trò tích cực cho sự phát triển kinh tế các khu vực của Nga, thúc đẩy mối quan hệ kinh tế-thương mại Trung-Nga.

⁴ E.M. Kuzmina – *Trung Quốc đặt trọng tâm hợp tác với các nước Trung Á* – sách: “*Những hàng xóm phương Đông SNG: các sự kiện và vấn đề hợp tác*”, Moscow, 2010. Bản tiếng Nga, trang 161.

⁵ <http://rodun.org/polit-110722111022>

Tuy nhiên, trong dư luận Nga và một số học giả cho rằng: Trên khu vực biên giới Nga - Trung Quốc, phía Trung Quốc đang có 200 triệu người sinh sống, trong khi dân số của Nga tại khu vực biên giới chỉ có 5 triệu người, nhiều người cho rằng đó là một mối đe dọa cho Nga. Họ cho rằng, sự di cư ồ ạt của người Trung quốc đến khu vực này có thể làm Nga mất đi phần đất trên biên giới giữa Nga và Trung Quốc.

5. Vấn đề sao chép công nghệ quốc phòng

Hợp tác quân sự được xem là một lĩnh vực hết sức quan trọng trong quan hệ hai nước. Nga là nguồn chủ yếu để Trung Quốc có được các kỹ thuật quân sự hiện đại nhằm nâng cao sức chiến đấu của quân đội Trung Quốc. Cách đây không lâu, Trung Quốc chiếm tới 40% tỉ trọng xuất khẩu mặt hàng quân sự của Nga, đem lại cho Nga từ 1,8 tỉ đến 2,5 tỉ USD mỗi năm.

Gần đây Trung Quốc cũng cải thiện ngành công nghiệp quốc phòng của mình, nâng dần khả năng độc lập, trang bị nhiều hạng mục vũ khí. Điều này tất yếu làm cho tỉ trọng của Nga trong kim ngạch nhập khẩu vũ khí của Trung Quốc ngày càng giảm mạnh xét theo giá trị tuyệt đối.

Trung Quốc còn sản xuất một loạt vũ khí nhái theo vũ khí Nga mặc dù Hiệp định Nga - Trung về bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ đã được ký tháng 12/2008. Ví dụ: Máy bay chiến đấu J-10 và J-11B (sản xuất không có

giấy phép phiên bản Su-27), FC1 nhái theo mẫu MIC29. Gần đây Trung Quốc đã sản xuất xong 1 lô gồm 24 chiếc J-16 là hàng nhái loại Su-30MK2 của Nga, 8 chiếc J-17 loại nhái máy bay ném bom hạng nặng Su-34 của Nga và J15 nhái tiêm kích trên hạm Su-33 của Nga. Đầu năm 2011, chuyến bay đầu tiên của J-20 đã được thử nghiệm, đây là máy bay chiến đấu thế hệ 5, trong khi T50 của Nga xuất hiện chỉ trước đó 1 năm.

Trung Quốc còn sản xuất hệ thống tên lửa HQ-9 SAM dựa theo mẫu S-300PMU1 và PMU2 mà Trung quốc đã mua của Nga (26 tiểu đoàn). Trung Quốc còn sao chép hệ thống "Tornado" của Nga (A-100 và PHL-03) và tự chế tạo ra MLRS WS-2 với cự ly bắn 200 km. Phát triển biến thể WS-2D, cự ly 400 km. Hệ thống này, theo một số chuyên gia vũ khí Nga đánh giá, thậm chí có hiệu suất cao hơn so với "Tornado" của Nga và MLRS của Mỹ.

6. Vấn đề tăng chi tiêu quốc phòng quá nhanh của Trung Quốc

Trong bài viết "*Mối nguy hiểm thực sự cho Nga từ phía tây hoặc phía đông?*" đăng trên tạp chí Quốc phòng Nga số 7 và 8 năm 2011, ông Alexander Anatolievich Khramchikhin - Phó Giám đốc Viện Phân tích Chính trị và Quân sự LB Nga đã cho rằng: Sự gia tăng chóng mặt chi tiêu cho quốc phòng của Trung Quốc đã làm cho Trung Quốc trở thành mối đe dọa cho Nga trong tương lai không xa. Theo ông, quân đội

Trung Quốc sẽ vượt Nga về trang thiết bị quân sự hiện đại trong vài năm tới và theo ông nếu một cuộc chiến tranh có thể xảy ra, thì nguy cơ đó đến từ Trung Quốc nhiều hơn là từ NATO và Mỹ.

Trong 20 năm qua, chi tiêu quân sự của Trung Quốc tăng hơn 20 lần: Năm 2011 đạt sấp xỉ 92 tỉ USD; Còn năm 2012, theo thông cáo của chính phủ Trung Quốc chi tiêu quân sự của nước này sẽ vượt 100 tỉ USD, thậm chí theo các chuyên gia, chi phí thực tế cao hơn 1,5-3 lần so với tuyên bố chính thức. Tuy giá trị nhỏ hơn 3-4 lần so với Mỹ, nhưng thiết bị quân sự của quân đội Trung Quốc được mua từ các doanh nghiệp nhà nước với giá ưu đãi, trong khi quân đội Mỹ mua từ tư nhân. Chi tiêu quân sự của Trung Quốc so với GDP là quá lớn và vẫn đang tiếp tục tăng, hiện tốc độ chi cho quân đội tăng nhanh hơn so với GDP 1,5-2 lần và chủ yếu dành cho việc mua sắm vũ khí⁶.

Kết luận

Có thể thấy ngoài những nét tương đồng về xu thế cùng trỗi dậy, sự đồng thuận trong giải quyết nhiều vấn đề nóng trên thế giới, cùng nhau hướng tới một thế giới đa cực, giảm bớt vai trò nhất siêu của Mỹ, thì những lợi ích thiết thực về hợp tác kinh tế thương mại giữa đại công xưởng và mỏ tài nguyên,

⁶ Alexander Anatolievich Khramchikhin: *Mối nguy hiểm thực sự cho Nga từ phía tây hoặc phía đông?*, Tạp chí Quốc phòng LB Nga, số 7 và 8 năm 2011 (bản tiếng Nga).

nhiên liệu của thế giới càng thúc đẩy mối quan hệ chiến lược giữa hai bên.

Hợp tác Nga – Trung song phương và đa phương vẫn cho thấy xu thế hợp tác và cạnh tranh là xu thế chính trong vài thập kỷ tới trên thế giới. Quan hệ hợp tác Nga – Trung trong những năm tới đây vẫn sẽ là quan hệ hợp tác đối tác chiến lược toàn diện.

Trên bàn cờ ngoại giao của mình, Trung Quốc coi Nga là đối tác đặc biệt quan trọng giúp Trung Quốc đảm bảo an ninh năng lượng, lương thực và là thị trường dễ tính cho các loại hàng hoá giá rẻ của mình. Trung Quốc còn tìm đến Nga như một đối tác để giành được lợi thế địa chiến lược với các đối thủ của họ trong khu vực Châu Á - Thái Bình Dương, cũng như để hoá giải các chính sách ngăn chặn Trung Quốc của Mỹ.

Trong chiến lược ngoại giao của mình, Nga coi Trung Quốc là đối tác lớn trong chính sách cân bằng đông-tây của mình, là đồng minh và lá bài trong các cuộc thương lượng lợi ích của Nga với phương tây và Mỹ. Với nguồn dự trữ ngoại tệ khổng lồ, Trung Quốc có thể là nhà đầu tư quan trọng vào các dự án lớn của Nga tại vùng Viễn Đông. Trung Quốc còn là khách hàng quan trọng giúp Nga đa dạng hoá thị trường xuất khẩu nguyên nhiên liệu của mình.

Quan hệ hợp tác đối tác chiến lược toàn diện giữa hai nước thực chất vẫn chưa đi vào chiều sâu, hai bên vẫn coi nhau vừa là đối tác vừa là đối thủ trong việc cạnh tranh ảnh

hưởng trên khu vực và thế giới. Nga vẫn không tin tưởng Trung Quốc để bán cho nước này công nghệ vũ khí mới. Tuy nhiên, do nhu cầu tài chính cho phát triển công nghệ, nhu cầu răn đe lại kế hoạch lắp đặt hệ thống phòng thủ tên lửa của Mỹ và NATO tại châu Âu và sự tồn tại vẫn nạn tham nhũng, Nga vẫn có thể bán cho Trung Quốc một số vũ khí công nghệ tiên tiến, ví dụ máy bay SU35 và hệ thống tên lửa S400. Gần đây, trên các trang thông tin mạng, Nga và Trung Quốc đang sắp sửa ký kết một hợp đồng mua bán 48 chiến đấu cơ Sukhoi Su-35 trị giá lên tới 4 tỉ USD, nhằm hiện đại hoá lực lượng không quân của Trung Quốc⁷, kèm theo yêu cầu Trung Quốc phải đảm bảo bằng luật pháp việc không sao chép công nghệ loại máy bay này.

Trong tương lai gần, mối quan hệ Nga-Trung vẫn sẽ duy trì trạng thái cộng sinh có kiểm chế như hiện nay và chưa tác động mạnh đến khu vực và thế giới. Cả Nga và Trung Quốc đều cần sự ổn định trong khu vực để phát triển kinh tế.

Trong tương lai xa hơn, nếu thế giới đa cực trở thành hiện thực, hai quốc gia này sẽ là hai cực chính, trong đó quan hệ hai nước sẽ trở nên cạnh tranh nhau mạnh hơn. Cả Nga và Trung Quốc vẫn sẽ coi nhau vừa là đối tác vừa là đối thủ.

⁷

http://vpk.name/news/65860_su35_zashishayut_ot_kit_aiskoi_poddelki.html